

Green Deal, válka, energie – hrozby, východiska a příležitosti pro železniční dopravu?

XVI. Seminář Telč 2022, 4. listopadu 2022

v rámci projektu Nová mobilita – vysokorychlostní dopravní systémy a dopravní chování populace

panelová diskuse:

Ivo Drahotský – DFJP UPA Pardubice

Jakub Chmelík – ČD a.s. GŘ Praha

Jiří Nálevka – Arriva vlaky s.r.o. Praha

Zdeněk Tomeš – ESF MU Brno

moderuje:

Martin Kvizda

podklady:

Vilém Pařil, Jiří Pohl, Ondřej Špetík

Cíl a zaměření diskuse

- identifikace současných problémů osobní dopravy,
- mezioborový náhled, kontext,
- predikce vývoje a odhad rizik,
- doporučení a návrh řešení.

Průběh diskuse

Představení témat diskuse + položení základních otázek:

1. Současné problémy osobní dopravy
2. Trendy v přepravě cestujících
3. Význam železnice v příměstské dopravě
4. Tarifní politika
5. Energie – náklady, úspory, ekologie
6. Nová dopravní politika?

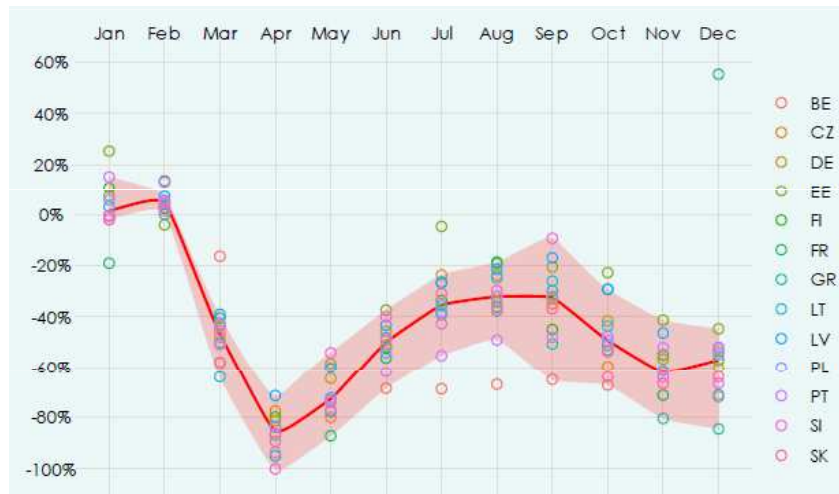
➡ reakce panelistů ➡ otázky a komentáře z pléna ➡ závěry.

1. Současné problémy osobní dopravy

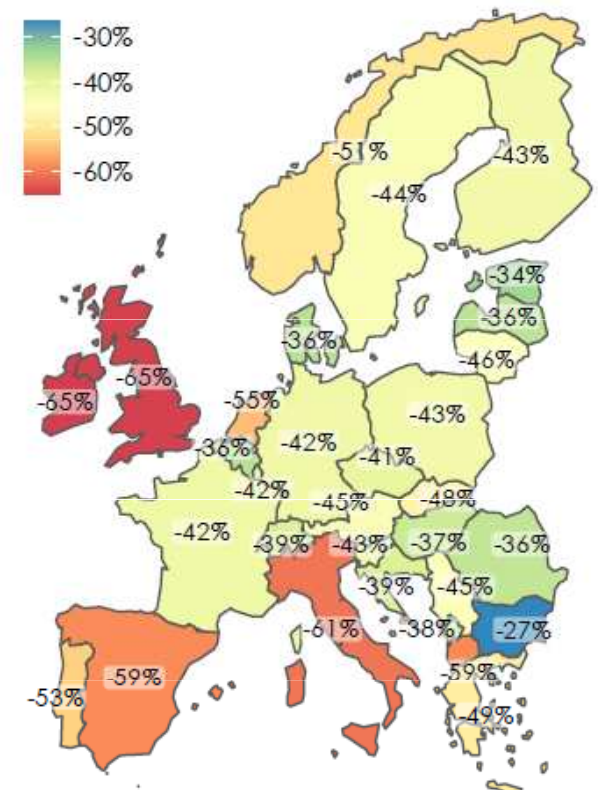
Covid-19: pokles poptávky → pokles tržeb → ztráta dopravců

Energetické krize: růst cen energií → růst nákladů → ztráta dopravců

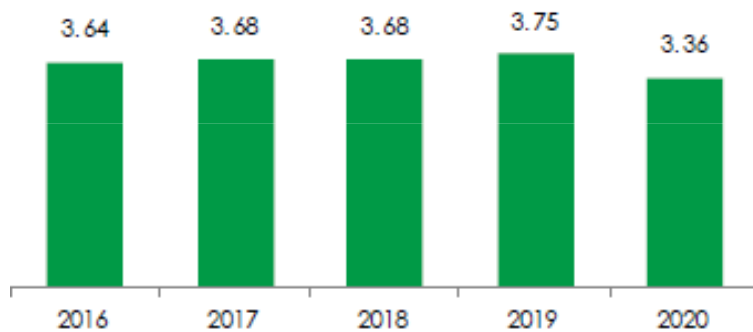
Meziroční změny oskm (2020/2019)

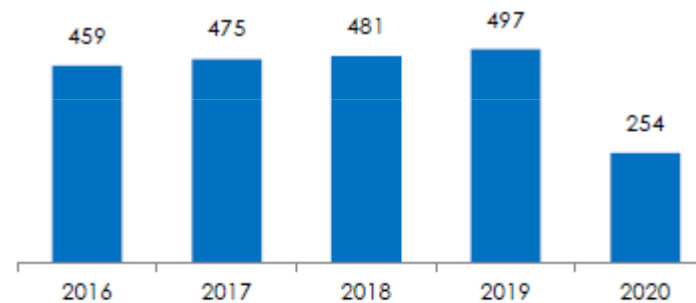
Meziroční změna v počtech osobokilometrů (IRG-Rail 2022)

Osobní železniční doprava v EU27+UK+ Švýcarsko
(mld. **vlkm**; IRG-Rail 2022)

Osobní železniční doprava v EU27+UK+ Švýcarsko
(mld. **oskm**; IRG-Rail 2022)

nabídka vs. poptávka...

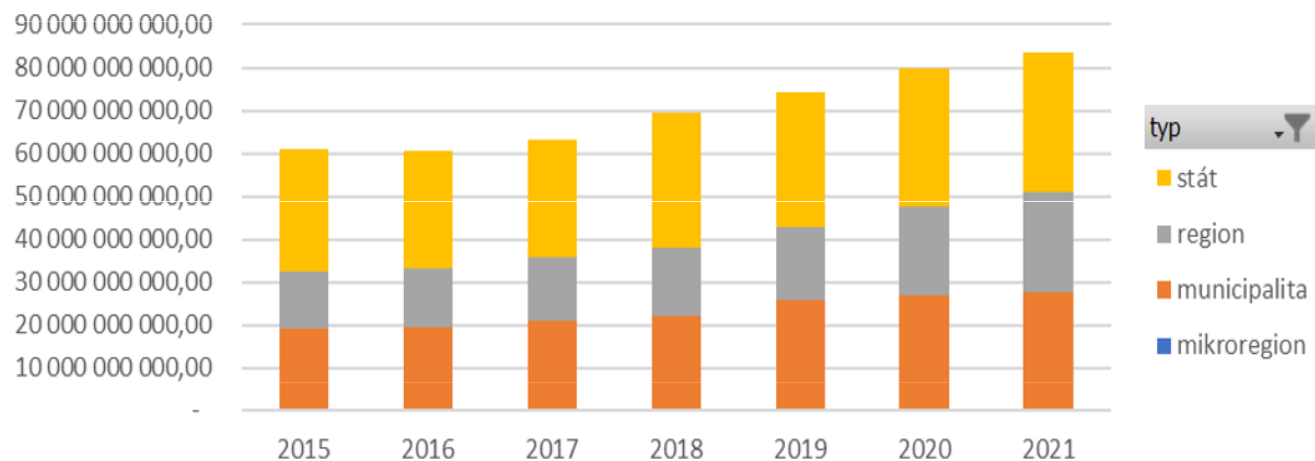
Vývoj dotací do osobní železniční dopravy a její výkon v ČR (Ročenka dopravy 2022)

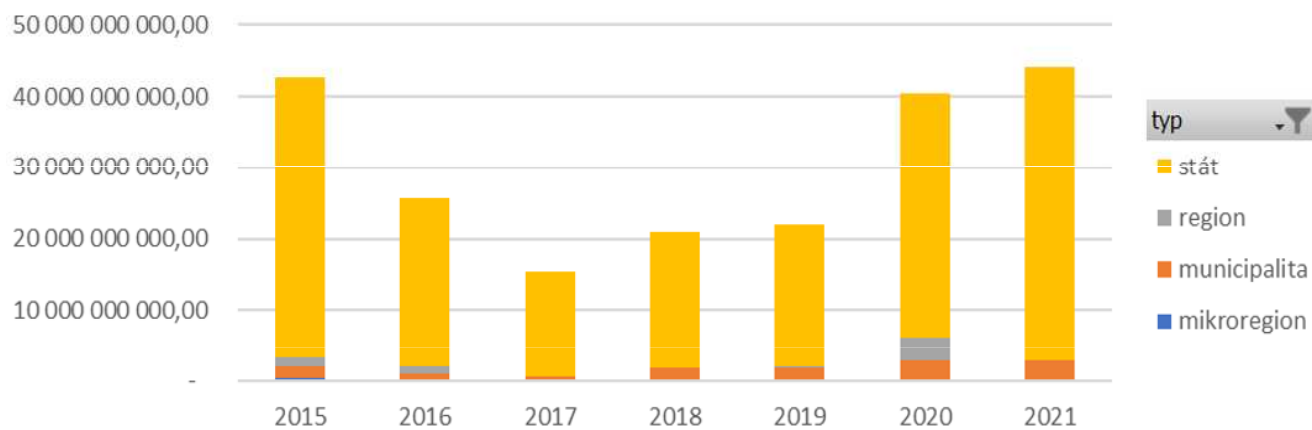
Základní údaje ČD (vždy za první pololetí; Pololetní zprávy ČD)

	2018	2019	2020	2021	2022
Výnosy	17 349	20 321	17 240	18 188	21 277
Zisk/ztráta	262	441	-1 982	-217	-931
počet cestujících (v mil.)	89	92	60	50	75
přepravní výkon (mil. oskm)	3 928	4 195	2 565	1 990	3 599
dopravní výkon (mil. vlkm)	62	62	56	55	58
průměrná vzdálenost (km)	44	46	43	40	48
obsazenost (%)	29	30	21	17	28

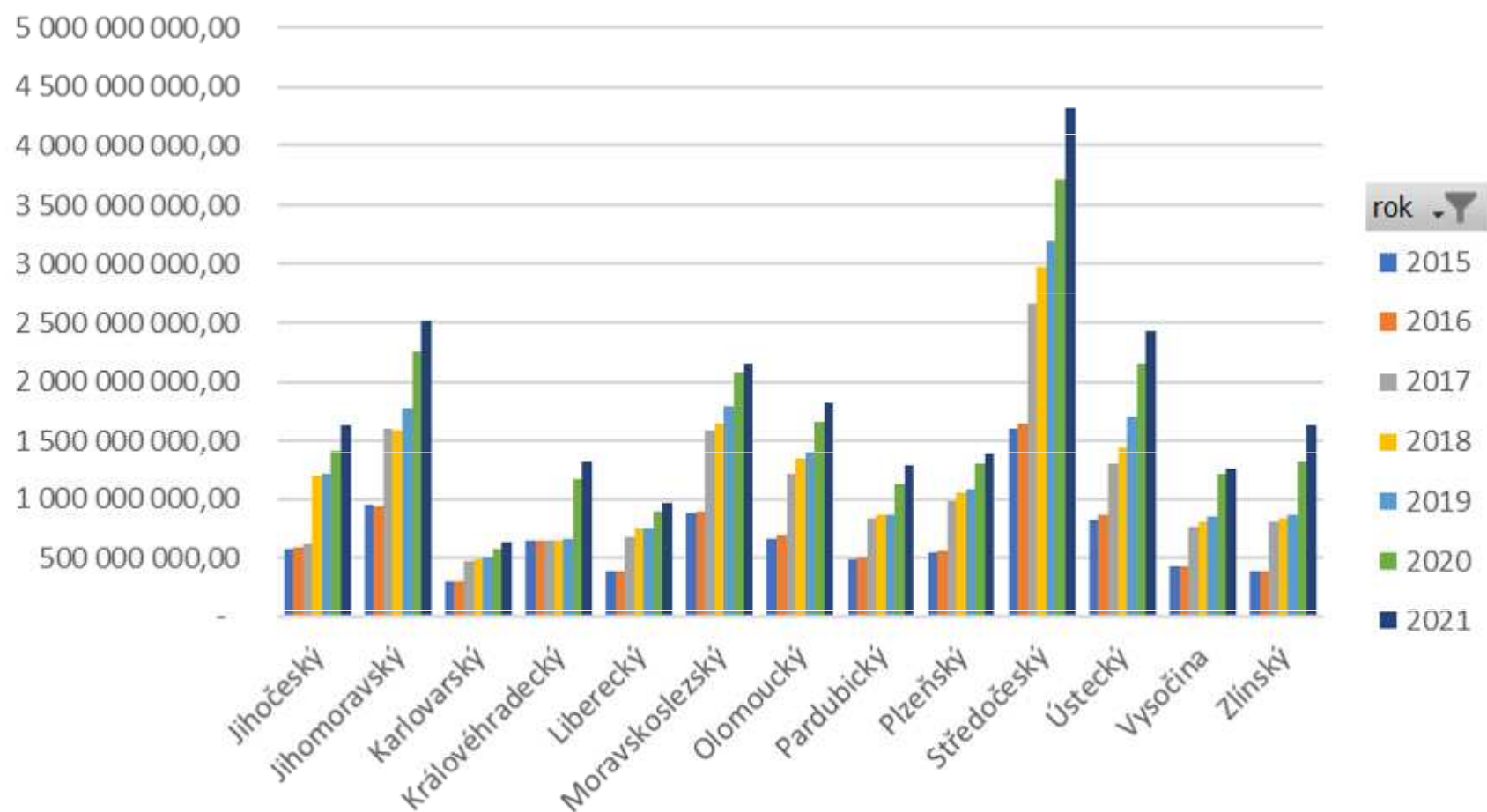
Běžné výdaje do železniční dopravy v ČR (Kč)

Kapitálové výdaje do železniční dopravy v ČR (Kč)

Běžné výdaje krajů na železniční dopravu (Kč)

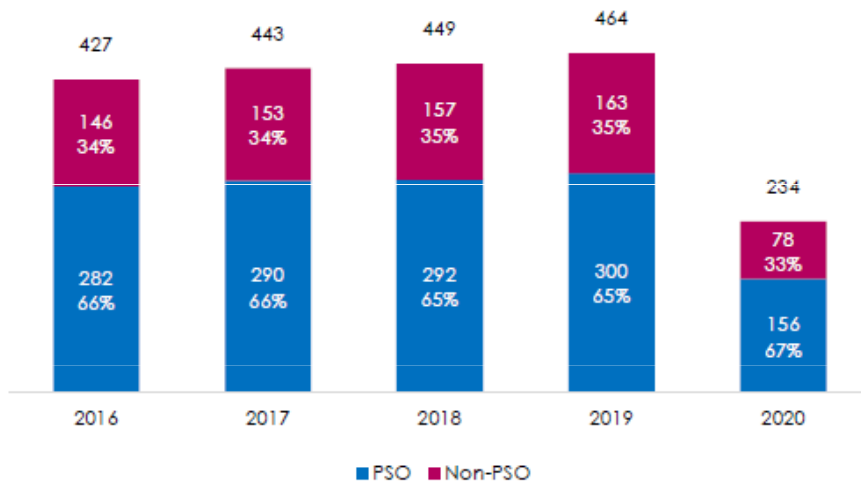
Jak se odvětví osobní dopravy vyrovnává s krizemi?

Kdo nese náklady? Dopravci, cestující nebo veřejné rozpočty?

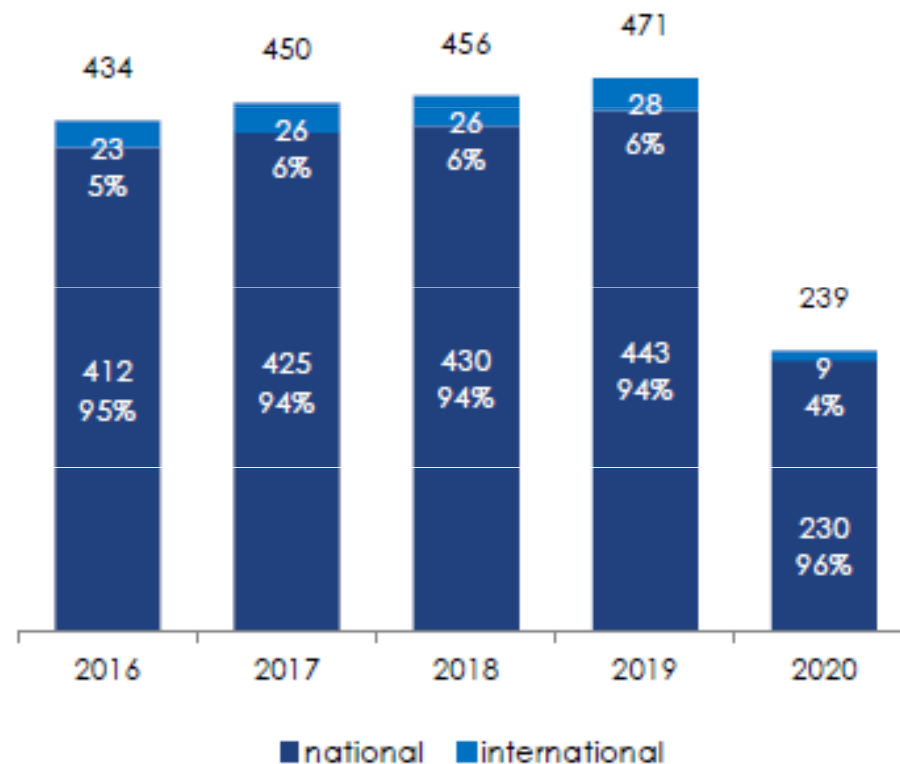
2. Trendy v přepravě cestujících

- příměstská, meziměstská a mezinárodní
- intermodální skladba
- přepravní vzdálenost

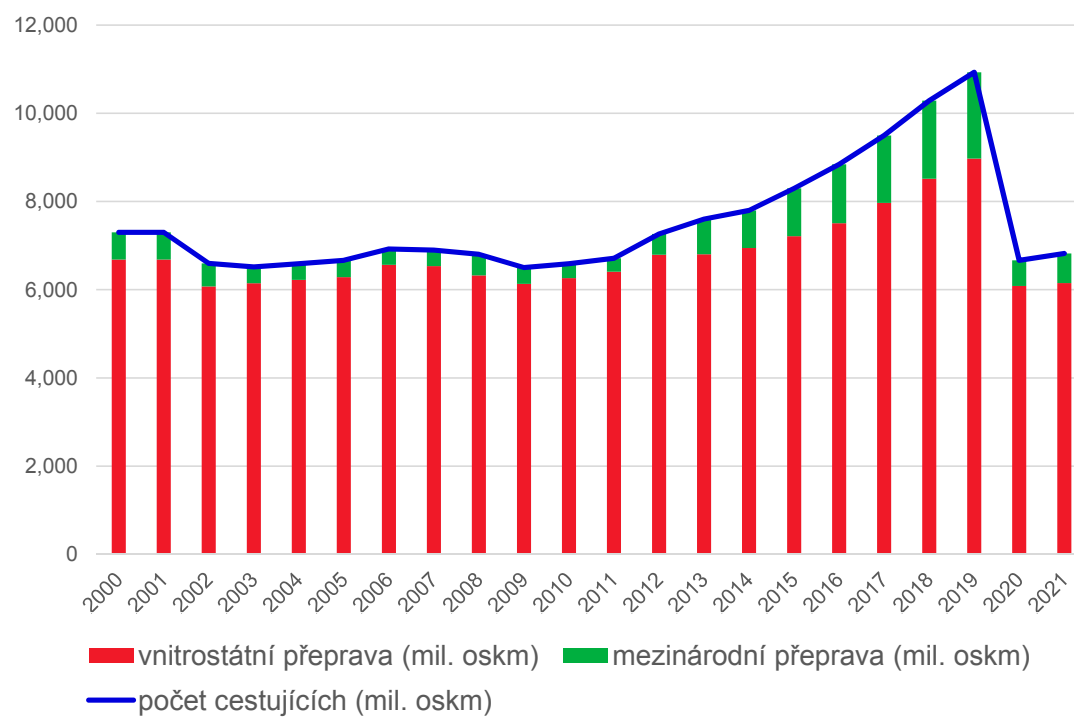
PSO/non-PSO v osobní železniční dopravě
(mld. oskm, EU27 bez DK a Luc. + UK)

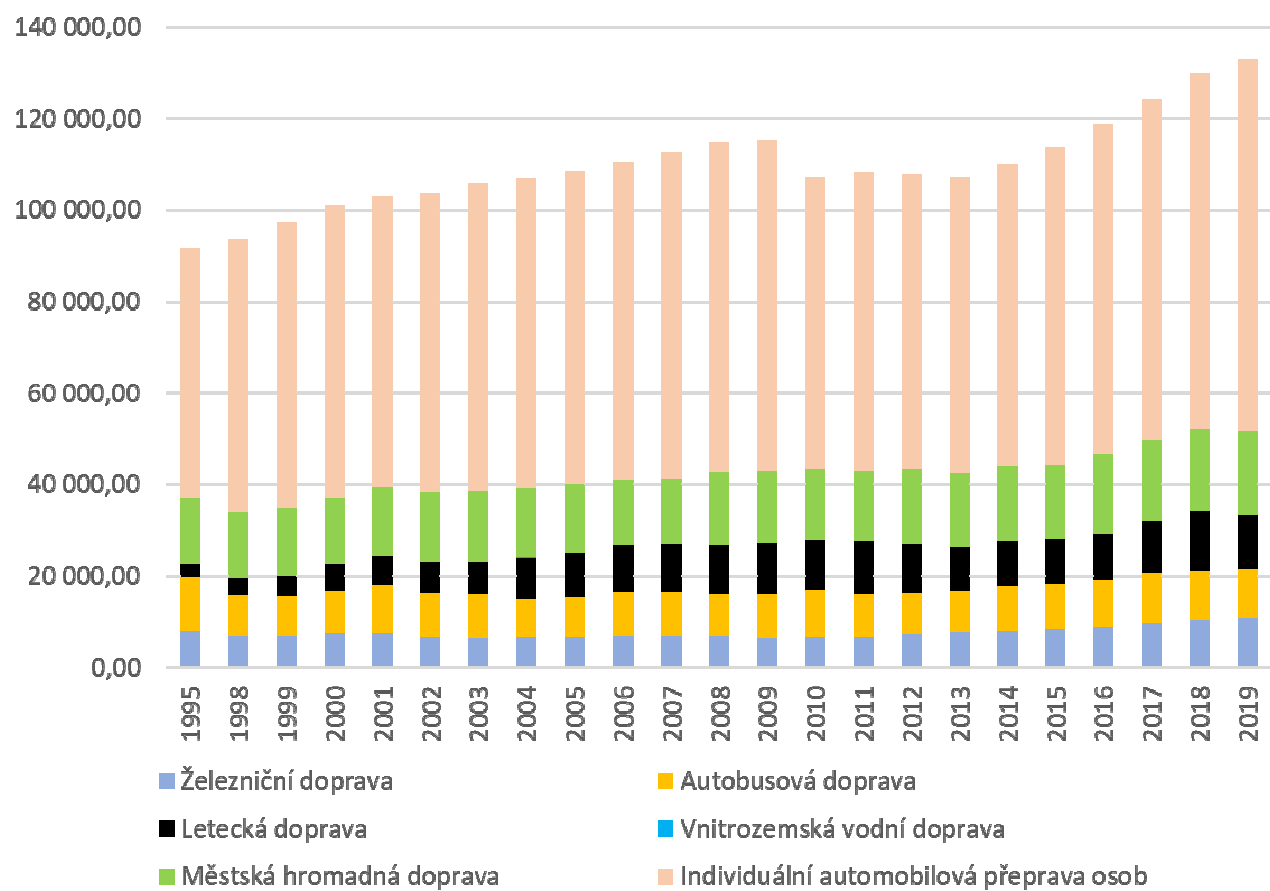
Vnitrostátní a mezinárodní železniční doprava
(mld. oskm, EU27 bez Luc. + UK)

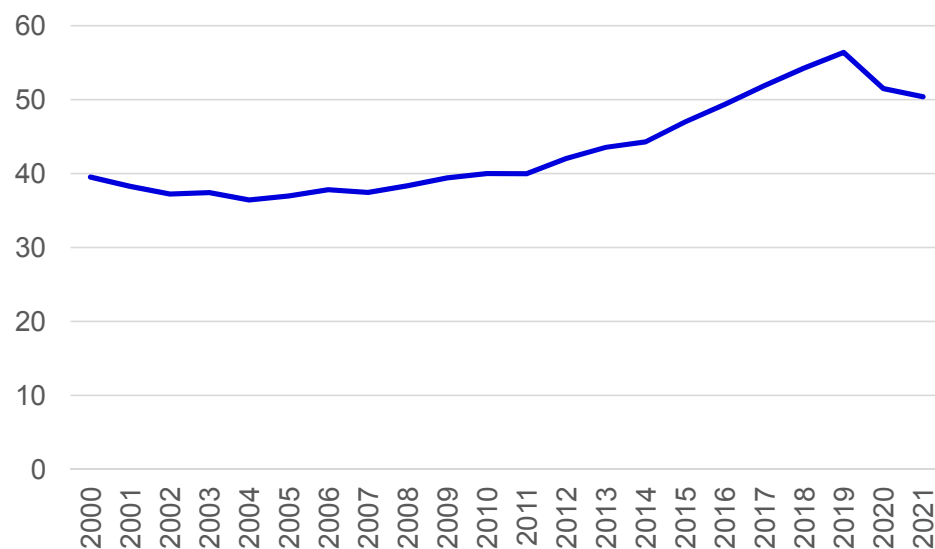
Vnitrostátní a mezinárodní přeprava v ČR (mil. oskm)

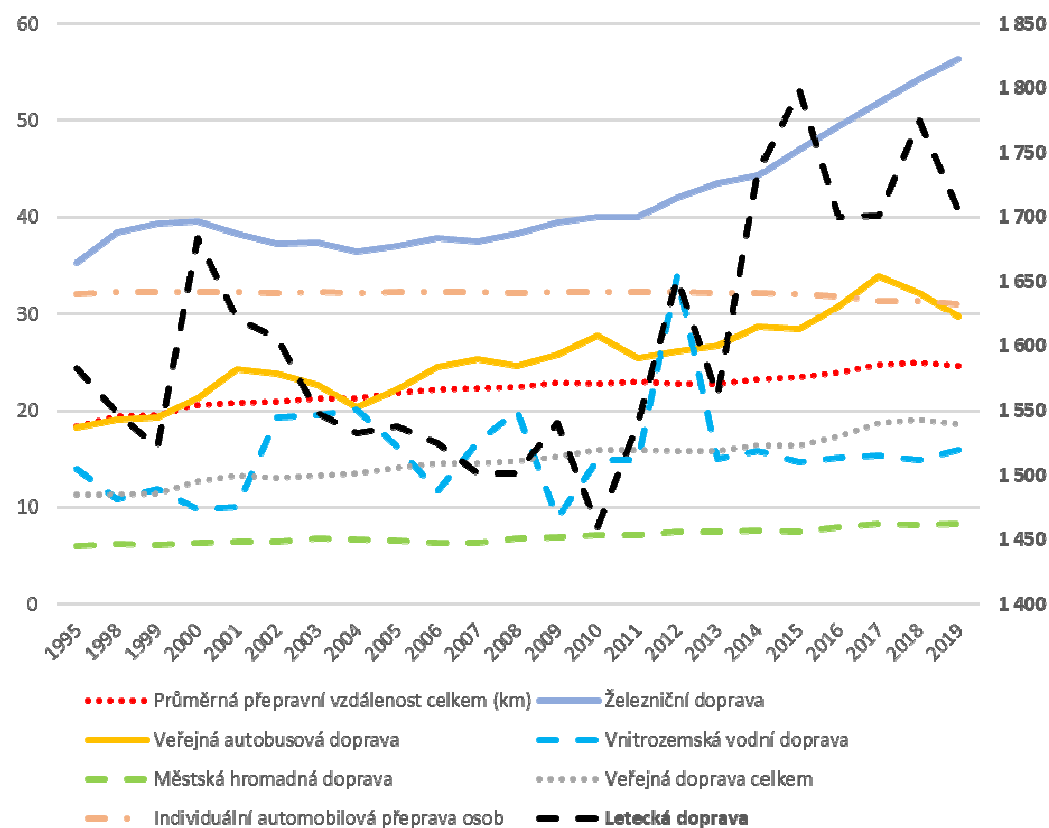
Intermodalita přepravního výkonu v ČR (oskm)

Průměrná přepravní vzdálenost na železnici v ČR
(km; Ročenka dopravy)

Struktura přepravní vzdálenosti v ČR

Jak se mění dopravní chování cestujících?

Roste stále ještě průměrná přepravní vzdálenost na železnici?
Proč?

Jak se změnily trendy v přepravních segmentech: příměstská, meziměstská a mezinárodní přeprava?

Jsou tyto změny dlouhodobé nebo se jedná o výkyv? Čeká nás návrat do „normálu“?

3. Význam železnice v příměstské dopravě

Jaký je význam železnice v příměstské dopravě? Funguje jako její páteř?

Mění se trend denní dojížděky vzhledem k zavedení home-office?
Je to trvalá změna?

Jak přizpůsobit příměstskou dopravu novému typu poptávky po dojížděce?

Jak podpořit intermodální přesun?

4. Tarifní politika

Jaký je význam jednotného tarifu/univerzální jízdenky?

Jak dobře/špatně fungují státní slevy pro skupiny obyvatel (studenti/důchodci)? Jak se projevilo snížení slevy ze 75 % na 50 %? Byl to správný krok?

Jaký smysl má klimaticket? Je toto budoucnost dopravních tarifů?

Zdražení tarifů je politika nebo ekonomická nutnost? Jaký je vliv konkurence?

Je cestou digitální odbavení cestujících? Přitáhnou další cestující smart jízdenky?

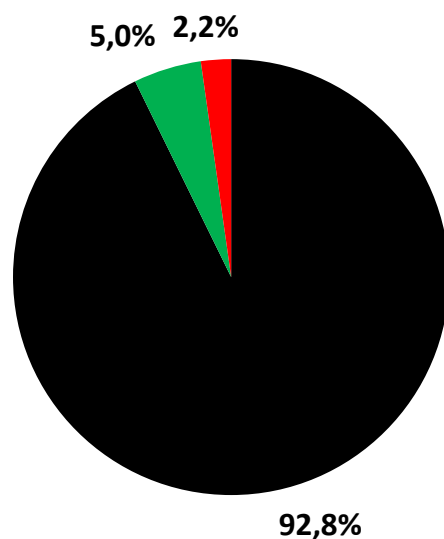
5. Energie – náklady, úspory, ekologie

Politika Green Dealu zdražuje energie postupně, bezpečnostní krize skokově...

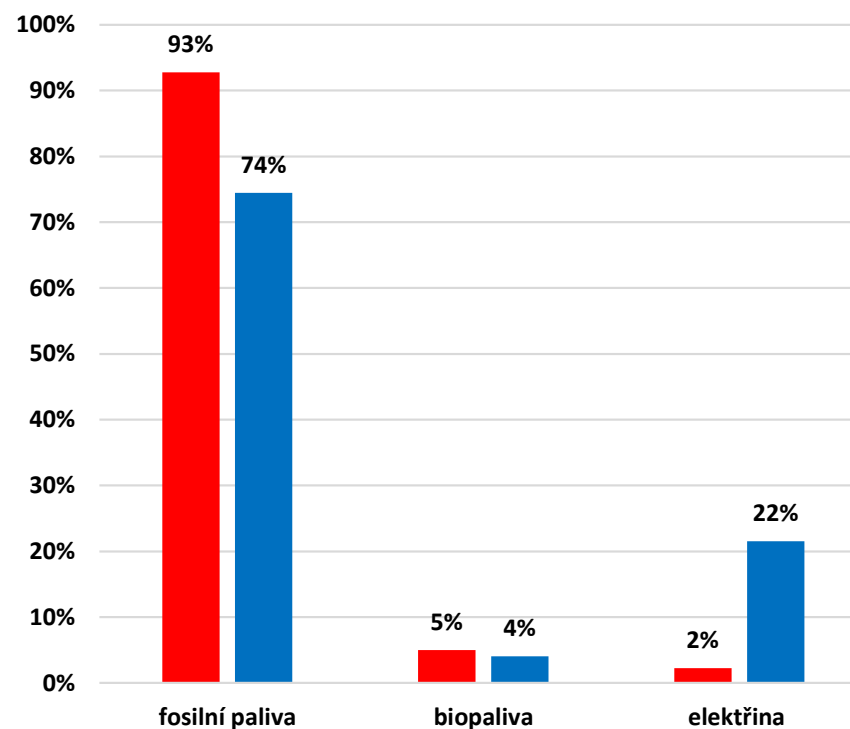
struktura spotřeby energie pro dopravu v ČR v roce 2019 (celkem 100 %)

■ importovaná fosilní paliva ■ biopaliva ■ elektřina

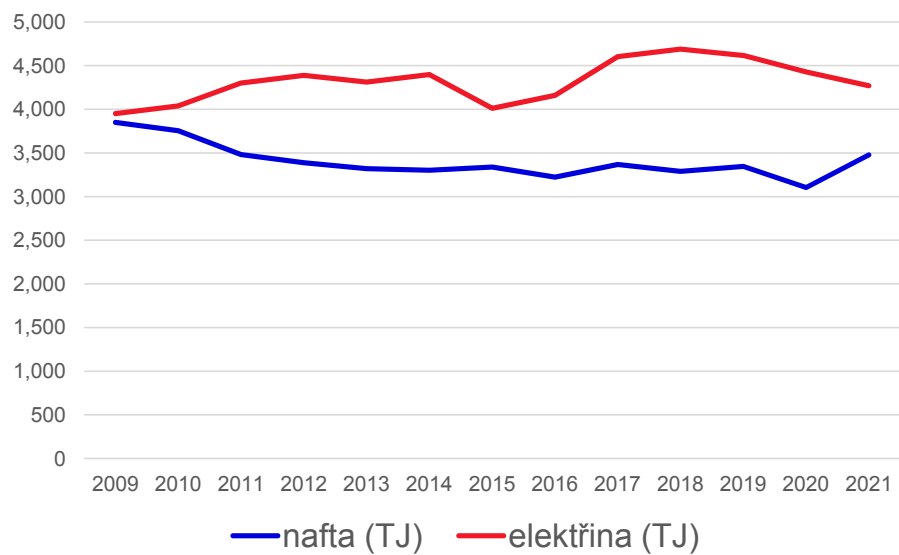

ČR 2019: struktura spotřeby energie pro dopravu

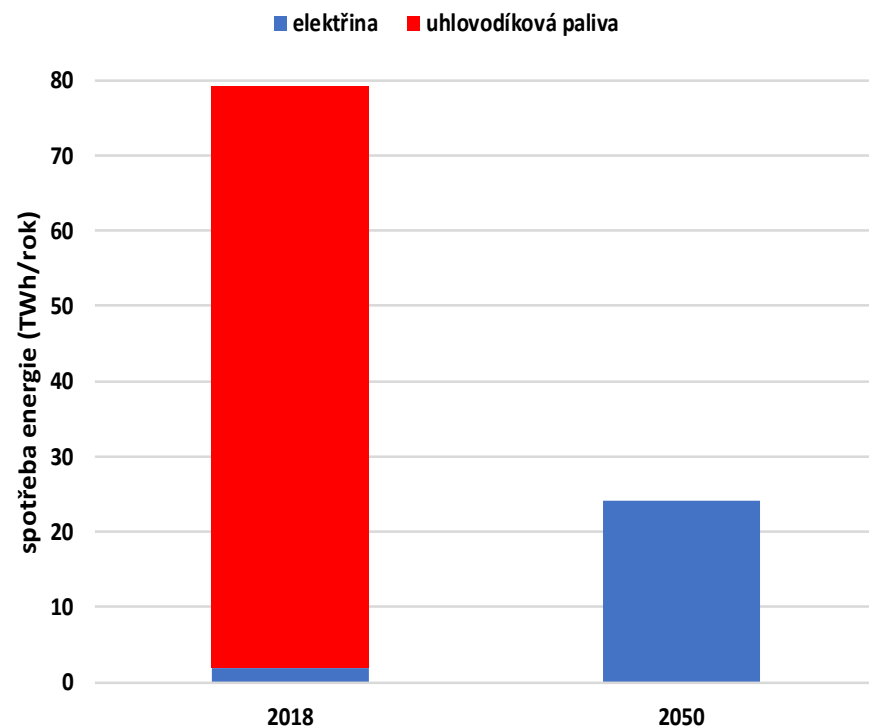
■ spotřeba energie ■ přepravní výkon

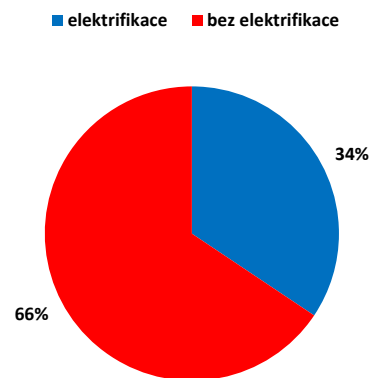
Spotřeba energie v železniční dopravě v ČR (Ročenky dopravy)

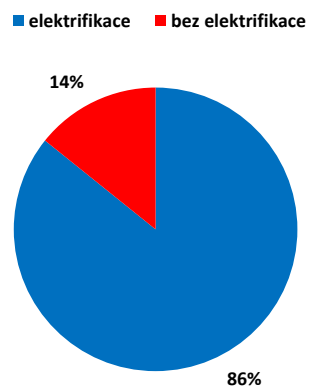
konečná spotřeba energie pro dopravu v ČR

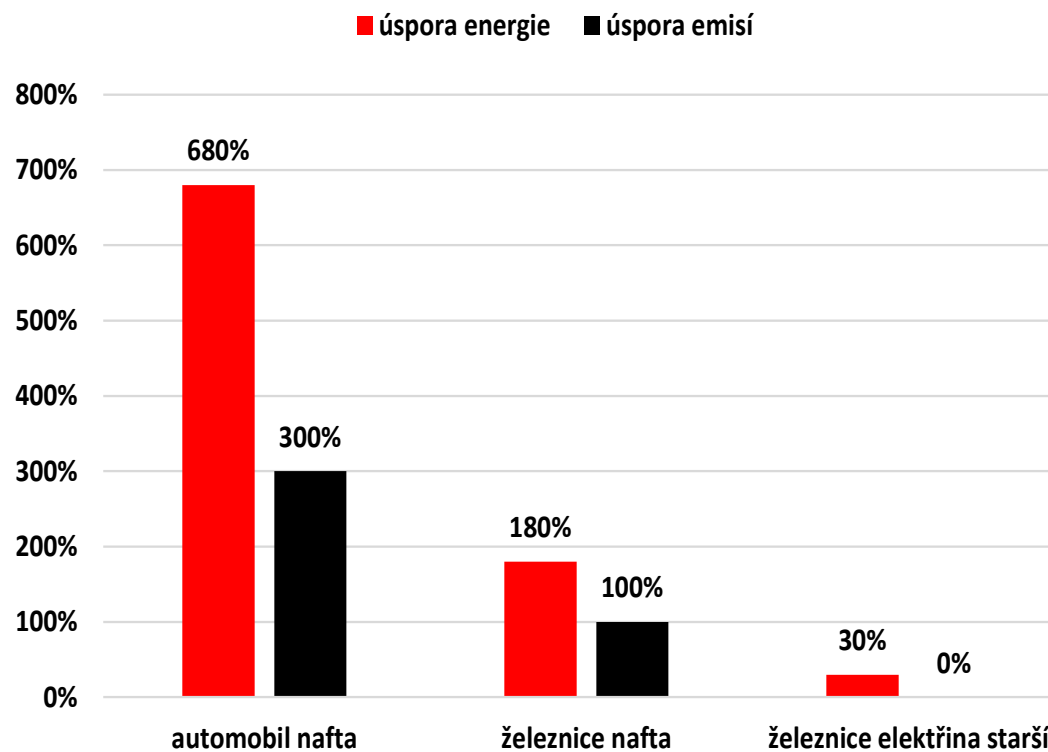
podíl tratí na délce sítě železnic v ČR v roce 2019

podíl tratí na dopravních výkonech železniční osobní dopravy v ČR v roce 2019

úspory energie a emisí novými vozidly

Jaký je hlavní problém v zásobování železnice energií kromě její ceny?

Je centrální nákup elektřiny Správou železnic udržitelný systém?
Jak jej smysluplně nahradit?

Co je energií budoucnosti pro vlaky? Elektřina, vodík, nafta?

Jsou současné investice do vozidel smysluplné vzhledem k očekávaným trendům?

Má smysl dotovat přechod odvětví k alternativním zdrojům energie, nebo to vyřeší trh?

6. Nová dopravní politika?

Změní energetická krize uvažování o investicích do dopravní cesty? Změní/nastaví se priority?

Je plánovaná kapacita dopravní cesty adekvátní potřebám dopravců a objednatelů? Je adekvátní očekávaným změnám v poptávce? Energetickým potřebám/možnostem?

Co je špatně v současné dopravní politice?

Jaké zásadní změny dopravní politiky byste ze svého pohledu doporučili?

Děkujeme za pozornost!

Nová mobilita – vysokorychlostní dopravní systémy a dopravní chování populace

Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání, výzva č. 26: Dlouhodobá mezisektorová spolupráce
CZ.02.1.01/0.0/0.0/16 026/0008430

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

